

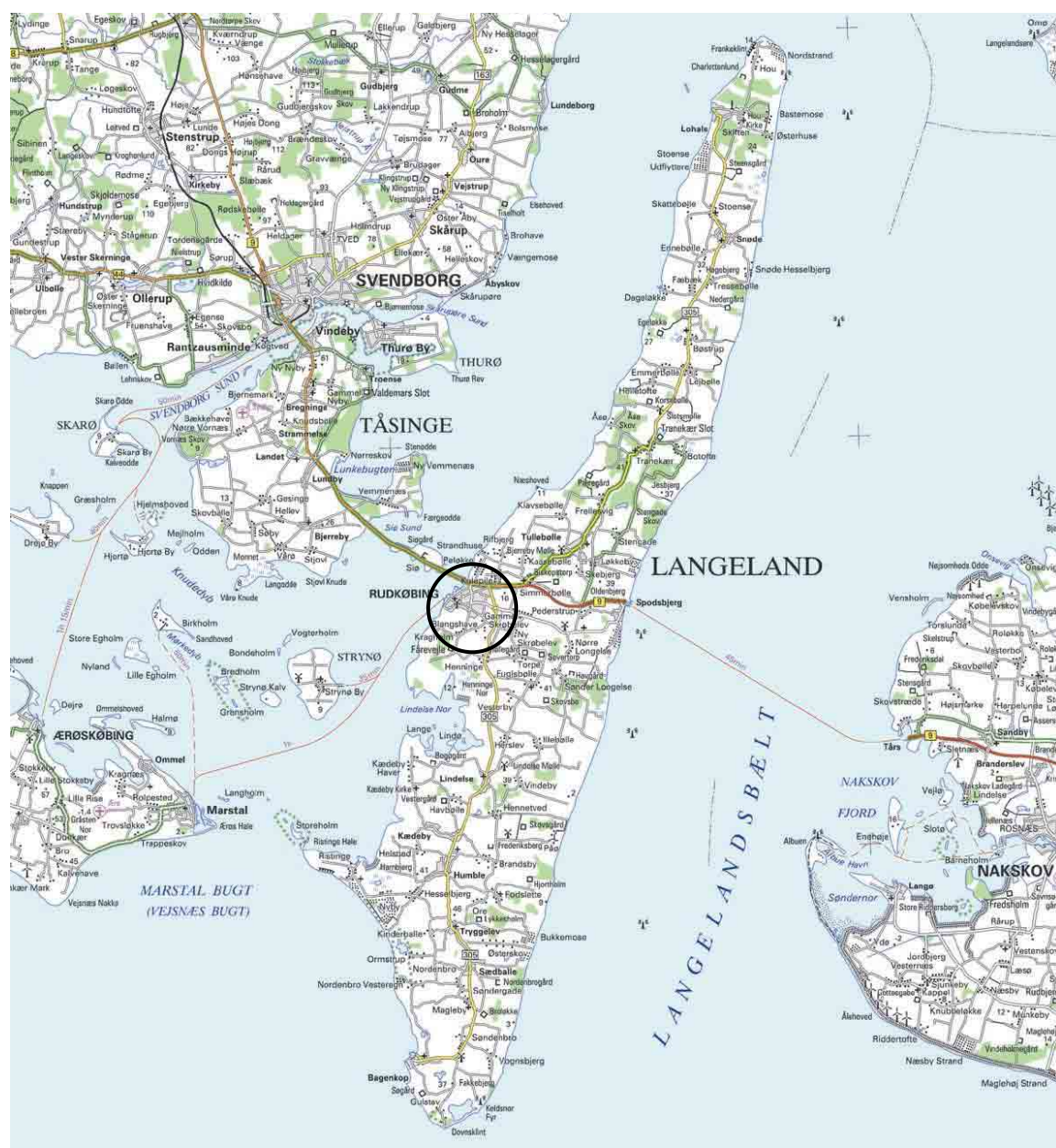
Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Identifikation

Kommunenumr. 475	Kommune Rudkøbing		
Kategori Bebyggelsesmønstre, landskabstyper og lokale udviklingstræk (2)			
Lokalitet Rudkøbing			
Emne Gader og pladser		Sted Nørrebro	
Registreringsdato forår 2002	Registratør JEJ/RM	Arkiv nr.	Løbenr. 53

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Sammenfatning

Kommunenumr. 475	Kommune Rudkøbing	
Emne Gader og pladser		Sted Nørrebro

Nørrebro er et bebygget stykke af landevejen fra nord til byen. Den rummer velbevarede udviklingstræk og huse fra en bestemt tidsperiode i Rudkøbings historie. Gaden sammensættes af to rumlige afsnit, det inderste er en runding af landevejen som blev bebygget ca. 1840-1860 med håndværkerhuse, enkelte købmandsgårde, industrier og erhvervs-ejendomme, det yderste er udstykket efter en lineal og bebygget som et arbejder- og industrikvarter ca. 1860-1880. Nørrebro er repræsentativ for 1800-årenes byudvikling. Bebyggelsen har bevaret det oprindelige udtryk på trods af ombygninger og facadeændringer og fremstår som et kulturmiljø af betydning for Langelandsområdet.

Nørrebro, kortudsnit i mål 1:4000

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Naturgrundlag

Kommunenr. 475	Kommune Rudkøbing	
Emne Gader og pladser		Sted Nørrebro

Nørrebro løber hen over en jævn del af Rudkøbings bygrund. Det jævne terræn er med til at fremhæve stedets identitet, især de lange rækker af små arbejderhuse langs indfaldsvejen til byen.

Rudkøbing, 1:15.000

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Kulturhistorie

Kommunenr. 475	Kommune Rudkøbing	
Emne Gader og pladser		Sted Nørrebro

Nørrebros særlige kulturlandskab dannes især af de lange rækker af arbejderhuse langs den udstukne landevej. Den særlige "uendelighed" i gaderummet fremhæves af det inderste gadestykkes krumning, som ikke afslutter det ydre gaderum, men trækker det ud. Det lange rum og de mange små arbejderhuse understreger massekarakteren og kvarterets sociale status i overensstemmelse med de livsvilkår som beboerne oprindeligt levede under.

Nørrebro har en pendant i Østergades yderste del, men dette gadestykke blev hurtigt inddraget til butiksformål og til dels ombygget. Nørrebro fik også butikker, men kun til dækningen af lokalbefolkningens behov.

Rudkøbings tidlige arbejderklasse boede i de små 3-fags huse på Nørrebro.

Ramsherred er også en småkårgade, men forskellen på denne selvgroede middelalderlige gade og 1800-årenes arbejderkvarterer er markant. I Ramsherred ligger bebyggelsen ureguleret hen, befolkningen sammensattes bredt af mange slags småkårsfolk, mens Nørrebros nye befolkning overvejende var nye lønarbejdere, hvis bosættelse man har grebet planlæggende ind i. Nørrebro er derfor også et sindbillede på 1800-årenes offentlige planlægning.

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Efterleddet "bro" anvendes overalt i landet om bebyggede, brolagte dele af indfaldsveje til byerne. Inddragelsen af dem til bymæssig bebyggelse stammer fra midten af 1800-årene, hvor befolkningstilvækst på landet og industrialisering i byerne trak folk til. De bosatte sig typisk uden for de gamle bylegemer, som var udfyldt af bebyggelse og overfyldte. Samtidig opstod en række nyindustrier langs disse indfaldsveje.

De danske købstæder var tidligere selvstændige toldområder, hvor ind- og udgående varer belagdes med afgifter. Rudkøbings Nørreport havde i århundreder ligget i Nørregade, omtrent hvor Strandgade indløber. Allerede i 1800-årenes begyndelse begyndte byen at vokse en smule, huse opførtes ud ad indfaldsvejene og toldportene blev rykket ud. I 1830 flyttedes Nørregades toldbod til Nørrebro 2. Mellem 1790 og 1820 var der opstået en spredt bebyggelse af daglejerhuse ud ad Nørrebro, men derefter gik byggeriet i stå indtil 1840'erne.

Nørrebro er med andre ord en nybyggergade. Den sammensættes af to store rum, det inderste som er en runding af landevejen blev bebygget med håndværkerhuse iblandet nyindustrier som jernstøberi, garveri og enkelte nye købmandsgårde ca. 1840-1860, og det yderste som er udstukket efter en lineal og bebygget som et arbejderkvarter ca. 1860-1880. Byens elektricitetsværk opførtes i 1910 på Nørrebro 57-59. Stykket af gaden hed tidligere Nørrestræde. Navnet Nørrebro optræder fra ca. 1865.

Rudkøbing Elektricitetsværk skyder sig ind mellem gadens småhuse.

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Arkitektur og bebyggelse

Kommunenr. 475	Kommune Rudkøbing	
Emne Gader og pladser		Sted Nørrebro

Nørrebro's gaderum er karakteriseret af de små 3-fags arbejderboliger, der står som sammenbyggede rækker på hver side af vejen. Dog med mellemrum afbrudt af fornemmere 2-etages byhuse.

På den indre, krumme del af Nørrebro, som typisk har højere huse end den ydre del, står nummer 22 som et spændende hus, der til gaden er iklædt nyklassicismens stildragt og til gården den reneste funktionalisme.

På Nørrebro 57 - 59 opførtes i 1910 Rudkøbing Elektricitetsværk. Bygningens arkitekt var den senere så navnkundige Poul Bauman, der sammen med Kay Fisker hørte til den tidligste generation blandt danske arkitekter, som gjorde hele udviklingen med fra nyklassicismen i 1920'ernes slutning over tredivernes modernisme til efterkrigstidens funktionelle tradition.

Nørrebro 22 har til gadesiden en nyklassicistisk facade.

Mod gården har Nørrebro 22 alle funktionalismens kendte træk - den hvidpudsede facade, de store altaner og hjørnevinduerne.